

L'amant d'Helena

L'actor Quimet Pla dona veu i presència al personatge mitològic que ha reescrit el poeta grec Iannis Ritsos

El vers del poeta grec contemporani Iannis Ritsos (1909-1990) puja a l'escenari català per primer cop. L'actor Quimet Pla reivindica la importància d'aquest fet, que ha de ser una empenta a la cultura del país. Perquè *Helena* és d'una evocació constant i trasllada temes universals a partir d'una noia que ha estat preciosa i causant del conflicte de Troia, però que ara perd la seva immortalitat i pateix una estranya demència, reclosa en una cambra esventrada. El treball es pot veure, fins al 8 de juny, al Teatre Akadèmia. Pla és Helena però no busca cap interpretació realista, procura sentir el vers des de dins però convençut que és el text el que omplirà l'espectador més que el personatge. En la direcció d'Albert Mestres, el mateix director hi és present. Com si fos un periodista que li vol gravar una biografia. Ella el confondrà en alguns instants amb algun examant seu. Aquesta novetat a la cartellera coincideix amb altres accions d'expressió oral i literària, com ho és el recital de Mercè Sampietro de versos de Joan Vinyoli, la setena edició de Litterarum a Móra d'Ebre i l'arrencada de la nova edició del festival EVA, En Veu Alta, a Vilafranca del Penedès.

Certament, tot i que Mikis Theodorakis va musicar els versos de Ritsos el 1960 i en va ampliar la popularitat, el coneixement d'aquest autor a Catalunya deu molt a l'entusiasme de Joan Casas, que s'ha passat molt de temps per poder-lo traduir i defensar-lo en els cercles culturals. Casualment, fa poc més

d'una setmana que va ser la Universitat de Barcelona (UB) la que va organitzar una presentació de la traducció d'*Els Àtrides*, de Iannis Ritsos (Adesiara, 2014) a càrrec de Joan Casas, poeta, traductor i professor de l'Institut del Teatre. També es va donar coneixement de l'assaig *En eterna vigília. Tradició i compromís en l'obra de Iannis Ritsos*, obra d'Ernest Marcos, Helena Badell i Francesco Ardolino. De fet, el poeta ja va rebre un primer reconeixement a la UB, uns anys abans, amb un simposi del qual ara el llibre recull les conclusions. Pla, que al 2007 ja va signar un monòleg a partir de *Krapp, l'última gravació*, de Samuel Beckett, desconfia que aquesta peça pugui tenir gaire recorregut: "La Catalunya de furgoneta no està per Becketts, em temo", com sí que interessa a la Catalunya més intel·lectual.

També avui comença Litterarum. La setena fira d'espectacles literaris portarà a la capital de la Ribera d'Ebre un total 53 artistes de quinze companyies diferents provinents de Catalunya, les Illes Balears i Andorra. S'hi podran veure, entre d'altres, Sílvia Bel, dalt de l'escenari, posant veu a un dels passatges de *Victus*: del mal que van fer aquells soldats, un dels plats forts del Litterarum d'enguany, que a més tindrà també la presència i participació de l'escriptor Albert Sánchez Piñol. Sílvia Sabaté intervindrà com a protagonista del curtmetratge *La gallina*, del director ulldeconenc Manel Raga, l'obra amb què s'estrenarà la secció d'audiovisual. També cal

destacar la periodista i directora teatral Elisenda Roca, que fa tàndem amb l'artista plàstic Ignasi Blanch: tots dos han creat una obra innovadora que mescla dalt de l'escenari pintura i literatura a temps real: *1714: àlbum il·lustrat*. Altres artistes que es fan un lloc dins el panorama teatral o musical del país, com Aina Huguet o Martí Noy, també presentaran les seves creacions.

Finalment, cal destacar la desena edició del festival En Veu Alta (EVA), que comença avui a Vilafranca del Penedès i s'allargarà fins al 8 de juny. Després, del 4 al 6 de juliol, es repeteixen algunes actuacions al Pradell.

TEATRE AKADÈMIA: Iannis Ritsos

Títol: *Helena*
Intèrpret: Quimet Pla
Dies: Fins al 8 de juny

SALA MUNTANER: Joan Vinyoli

Títol: *La petita casa de mi mateix*
Intèrprets: Mercè Sampietro i Eduard Iniesta
Dies: Fins diumenge

MÓRA D'EBRE: Diversos autors

Títol: Festival Litterarum
Dies: Fins diumenge

PENEDÈS: Diversos autors

Títol: Festival En Veu Alta
Dies: A l'entorn de Vilafranca del Penedès, fins al 8 de juny. Del 4 al 6 de juliol, al Pradell

CRÍTICA JORDI BORDES

Un inquietant rastre de tinta "indeleble"

Guillem Albà és director i ànima d'espectacles festius i desinhibits (*Sketchofrènia*, *Flirt*) però també d'un misteriós i poètic univers (*Trau*). A *Trahsèdies*, amb la complicitat de la companyia els CarmenSunyé navega novament per unes latituds ambigües, borroses, fragmentant una història que no per desconeguda resulta menys interessant.

La memòria personal és capriciosa o interessada; la de la societat, perversa. Per això, personatges reveladors com aquest Jermaine K. Blakwell han quedat arraconats en una mena d'ombra. Segons s'explica (amb originals i tot que daten dels anys vint) a *Trashèdies*, Blackwell va ser un il·lustrador que va voler retratar amb un humor negre la gana

del crack del 29. Tan cruel i càustic va ser el seu retrat que els directors dels diaris el van anar arraconant a les capçaleres on col·laborava. Per això, potser, va començar a enfosquir més la seva pintura: arrencant els ulls als lectors de les capçaleres més venerades.

Cínica casualitat que Marc Angelet (*El rei borni*) sigui l'encarregat de la dramaturgia. L'ull, aquest cop, no és buidat per una pilota de goma, sinó per la maldat dels qui no volen ensenyar la realitat, tot i que el seu ofici sigui

el de publicar l'actualitat. La proposta d'aquest espectacle és molt fragmentària. Té un to de documental, amb entrevistes a il·lustradors que veneren aquest desconegut, fins ara, pels ciutadans de carrer i que el consideren "el precursor de la novel·la gràfica moderna". El seu pols té un cert aire del Qui no més adult, en tot cas.

Els actors es van transformant en els espais itinerants per mostrar l'actualitat de l'època (se cita, per exemple *El raïm de la ira*, de Steinbeck, o cartes de Groucho Marx), i també la carrera de Blackwell, un personatge que concilia lucidesa amb un punt de bogeria obsessiva. El seu món l'acaba atrapant. Tant, que resulta inexplicable la seva desaparició. Com si caigués dins d'una taca de tinta (una

Aquesta iniciativa, que explota la narració i tradició oral, celebra enguany la desena edició. Sempre sota l'emblema de la poma (el fruit prohibit que Eva dona a Adam), reivindiquen un espai per als narradors de contes en diverses programacions. Enguany, per exemple, fan una aproximació als cementiris. La directora, Jordina Biosca, sentència: "Reivindiquem els cementiris com a possibles espais escènics. La nostra cultura viu desquena a la mort, i ens proposem descontextualitzar l'espai, però amb respecte." La cultura no entén de fronteres, quan es tracta de capturar nous espectadors, nous reclams. *

Actor i personatge femení. Quimet Pla repeteix un personatge de sexe canviat. Ja va fer de misteriosa àvia a *N&N* i ara interpreta la mítica Helena. Res d'extraordinari si es té en compte que ja va fer de Déu a *Aurora degollada* (TNC, 2006)
TEATRE TOTTERRENY

gota d'aquesta pintura *indeleble* implicava començar de zero). Com si encara avui fos un mort vivent, una ombra que segueix volent tacar les incoherències d'una societat benestant. De fet, manté una coherència amb personatges com Lázaro Rius Tubert (*La vida de Lázaro*, 2010, de la Fundación Collado) o Vera Walzer (*Dar patadas para no desaparecer*, 2009, de 96°) que ajuden a entendre persones amb una gran capacitat creadora però que la seva singularitat els ha arraconat al marge del camí i, avui, sembla que no haguessin existit mai. En realitat, Lázaro, com Vera o aquest Jermaine K, són un secret que ajuda a crear. La realitat i la ficció no depenen només de la memòria col·lectiva, sinó també de la voluntat de cada espectador. *

TRASHÈDIES Marc Angelet

Direcció:
Guillem Albà

Intèrprets:
Jaume Madaula,
David Anguera,
Xuel Díaz,
Mònica Portillo i
Carla Sala

Dia i lloc:
Divendres 23 de maig a
la Nau Ivanow.

Obra premiada amb un accèssit de la Beca Desperta 2014 de la Nau Ivanow.

AGENDA D'AUTOR J.B.

Celebració ben amarga

Havia de ser una festa ben sonada: la parella celebrava amb uns amics el seu 21 aniversari de casats. I ho feien repetint en la cambra on van consumir la nit de noccs. Dues dècades després, tot i que l'estabilitat social, econòmica i familiar és, aparentment, consolidada, apareixen esquerdes en aquesta relació fins a esdevenir un cataclisme. Una obra de Lee Blessing, autor contemporani nord-americà, passat pel tamís del director Quique Culebras, que ha transformat aquella parella de Minnesota en una que es pot identificar amb un matrimoni que s'ha forjat a Catalunya.

ARA QUE HO TENIM TOT
Tzs Produccions

Intèrprets: Jaume García Arija i Núria Casas

Lloc i dia: Al Jove Teatre Regina, fins al 29 de juny

Un homenatge

Mariona Naudin va construir un primer espectacle, adreçat llavors a Severiano Naudin: era una necessitat de retrobar arrels quan era fora. Ara que està instal·lada a Barcelona reviu aquell capítol amb *VIP*, a seques. *VIP* és una dissecció d'una peça que aspirava a ser un homenatge al seu avi i que ha acabat sent un treball autobiogràfic. És una confrontació entre la intimitat i la col·lectivitat, i també entre allò que ha estat reflexionat i escrit i allò que es produeix de forma casual. *VIP* és una nau que es transforma amb el pas del temps i que mai no és la mateixa. O potser sí?, es pregunta la creadora en aquest muntatge de poc més de 40 minuts de durada.

VIP
Mariona Naudin

Idea i execució: Mariona Naudin

Lloc i dia: Demà dissabte (21 h) i diumenge (20 h) a l'Antic Teatre

Toni Jodar a la tarima. El ballarí sènior, en una sessió fa uns anys dins del festival PNRM d'Olot RAMON ESTÉBAN

Una classe d'història a un ball d'ahir

Explica Dansa, amb el suport del Mercat de les Flors, reprèn un cicle de sessions de dansa a les biblioteques de Barcelona. En aquesta ocasió, el pedagog i ballarí sènior Toni Jodar relatarà i il·lustrarà amb el seu propi cos com es ballava abans dels setanta, en relació amb els moviments europeus i mundials i amb grans esdeveniments de l'època, des de la inauguració del Gran Teatre del Liceu, la vida al Paral·lel de Barcelona o els cafès flamencs fins al naixement dels esbarts. En paraules de Toni Jodar: "La dansa es mira, també s'escolta, però sobretot la dansa se sent."

COM BALLÀVEM ABANS DELS 70?
Explica Dansa

Intèrpret: Toni Jodar

Lloc i dia: Biblioteca el Clot, Josep Benet. Dilluns a les 19 hores.

25
CULTURA
30.05.2014

DISPUTA DE L'ASE Fundació Romea

Anselm Turmeda (1352-1430) va viure temps convulsos, uns moments de canvis profunds en un món que s'allunyava de l'esperit medieval tot obrint nous camins que durien a l'humanisme i al renaixement, i que tenen en el Cisma d'Occident (1378-1417) la seva manifestació més espectacular. La Fundació Romea el reivindica amb aquesta lectura dramatitzada, dirigida per Carles Canut, a càrrec dels actors Jordi Boixaderas, Mingo Ràfols, Mònica Glaenzel, Pep Ribas i Miquel Pujadó.

Lloc i dia: Dilluns 2 de juny (20 hores) al Teatre Romea

PREMI BBVA DE TEATRE Fundació Antiques Caixes Catalanes (FACC) i BBVA a Catalunya

Gala d'entrega de premis a què aspiren Teatre Invisible (*El drac d'Or*), Al Galliner (*Els justos*), PanicMap (*Harket*) i Farrés Brothers (*Equilibristes*). També es farà un reconeixement a la companyia Femarec i a l'actriu Montserrat Carulla.

Lloc i dia: Dilluns 2 de juny (20.30 h) al Teatre Atlàntida de Vic.